

Skatteministeriet

7. januar 2020
J.nr. 2019 - 11725

Til Folketinget – Skatteudvalget

Hermed sendes svar på spørgsmål nr. 185 af 13. december 2019 (alm. del). Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Susanne Zimmer (ALT).

Morten Bødskov

/ Kristina Astrup Blomquist

Spørgsmål

Vil ministeren give et overblik over de samlede værktøjer til at hhv. hæve og sænke prisen på fødevarer, f.eks. regulering af moms, subsidier, punktafgifter mv.?

Svar

En række instrumenter kan potentielt påvirke priserne på fødevarer. Det drejer sig overordnet om afgifter, moms, subsidier og tilskud samt anden direkte regulering.

En række fødevarer og nydelsesmidler er i dag afgiftsbelagt, herunder øl, vin, tobak og chokolade. Afgifter påvirker den pris, som forbrugeren betaler for varerne, og afgifter kan således være et effektivt instrument til fx at begrænse forbruget af en given vare og på den måde reducere de negative afledte effekter, der eksempelvis kan opstå i forbindelse med forbrug af tobak. Punktafgifter på nydelsesmidler tjener således ofte et sundhedshensyn. Hvor vidt det ud fra en samfundsøkonomisk betragtning er hensigtsmæssigt at indføre nye afgifter, forhøje eller nedsætte eksisterende afgifter på en given vare afhænger blandt andet af skadesomkostningerne ved forbruget af den pågældende vare. EU-lovgivningen sætter desuden rammer for afgiftspolitikken¹.

Moms kan principielt også anvendes til at påvirke prisen på fødevarer. Det kan fx være nedsat moms på en varegruppe som frugt og grønt. De danske momsregler skal dog være i overensstemmelse med EU's momsregler. Ifølge EU's momsdirektiv har medlemslandene mulighed for at anvende nedsatte momssatser for visse grupper af varer og ydelser. Direktivet lægger dog en række begrænsninger, herunder i forhold til hvor meget momssatsen kan nedsættes, og hvilke varegrupper der kan differentieres for mv.

Det danske momssystem er kendetegnet ved, at alle varer og ydelser som udgangspunkt er pålagt 25 pct. moms. Det skal ses i lyset af, at der er en række fordele ved, at varer og ydelser pålægges den samme momssats. Et enhedsmomssystem er bl.a. lettere at administrere både for myndigheder og erhvervslivet. Såfremt man ønsker at indføre et momssystem med forskellige momssatser, vil en præcis afgrænsning af, hvad der er omfattet af den reducerede sats være nødvendig. En sådan afgrænsning vil være administrativ tungt at foretage og vedligeholde, da der altid vil være grænsetilfælde, hvor der kan være tvivl om, hvorvidt en vare er omfattet af den reducerede momssats eller ej.

Samtidig medfører reducerede momssatser på enkelte varer eller ydelser ikke nødvendigvis, at priserne falder tilsvarende for disse varer eller ydelser. En af årsagerne til, at priserne ikke nødvendigvis falder, kan være øgede administrative omkostninger for virksomhederne, som skal administrere de reducerede momssatser. Disse øgede omkostninger vil typisk blive overvæltet på forbrugerne.

En nedsat momssats vil indebære lavere momsindbetalinger og dermed et mindreprovenu for staten, som vil skulle finansieres.

¹ Afgifterne på øl, vin, spiritus og tobak er EU-harmoniserede, og afgiftssatserne skal derfor være i overensstemmelse med EU's regler. Derudover skal ændringer i afgifter overholde EU-retten såsom EU's statsstøtteregele.

Der kan være en række øvrige instrumenter, som kan påvirke priser, men som dog ligger uden for Skatteministeriets arbejdsområde. Direkte regulering i form af diverse krav fra myndigheder om fx håndtering af fødevarer mv. kan i princippet påvirke virksomhedernes omkostninger til fødevarerproduktion og dermed priserne på fødevarer. Tilskud, subsidier eller lignende kan i princippet også påvirke priserne på bestemte grupper af fødevarer. Hvorvidt sådanne potentielle ordninger kan implementeres, er hensigtsmæssige i forhold til målet, kan gennemføres inden for EU-retlige rammer, eller hvad de potentielle effekter og omkostninger vil være, vil kræve analyser af konkrete ordninger.